

Боскае Аб'яўленьне: падставы хрысьціянскай рэфлексіі над яго верагоднасьцю

У рэфлексіях над сваёй верай і намаганьнях яе абгрунтаваць, чалавек непазбежна ставіць сабе тры пытаньня:

- ✓ Чаму я веру ў Бога?
- ✓ Хто для мяне Ісус Хрыстос (чаму я выбіраю Хрысьціянства)?
- ✓ Чаму я выбіраю Каталіцкую Царкву?

Мы ня будзем абгрунтоўваць тэзізм агульна і адразу праройдзем да другога пытаньня. Сапраўды, у чым перавага хрысьціянства перад іншымі нехрысьціянскімі рэлігіямі? А можа яно зьяўляецца «адной з» шэрагу раўнаважных рэлігійных сістэм?

1. Што такое Боскае Адкрыцьцё і яго тыпы

У папярэдняй катехезе я даў наступнае акрэсленьне аб'яўленьня:

Аб'яўленьне (Боскае Аб'яўленьне) — прысутнасьць Бога ў сусьвеце, якую можна заўважыць (мы, хрысьціяне, верым, што Бог на розныя спосабы аб'яўляе пра сябе чалавеку, дзякуючы чаму Яго можна пазнаваць) (***Акрэсленьне (3)***).

«Вера Царквы грунтуецца на Боскім Аб'яўленьні. У гэтым Аб'яўленьні нябачны Бог у поўні сваёй любові прамаўляе да людзей, каб паклікаць іх да сапрычаснасьці з Сабою: «Спадалася Богу ў сваёй дабрыні і мудрасці аб'явіць сябе і адкрыць таямніцу сваёй волі (пар. Эф 1, 9), дзякуючы якой людзі праз Хрыста — Слова, якое сталася целам, у Сьвятым Духу маюць доступ да Айца і робяцца ўдзельнікамі Божай прыроды» (пар. Еф 2, 18; 2 Пт 1,4)» (КУГКЦ 18)

Тыпы Боскага Адкрыцьця (Бог у стварэньні. Бог у гісторыі)

1. Натуральнае (касмічнае)
2. Звышнатуральнае (Габ 1,1н) (гісторыязбаўчы характар, хрыстацэнтрычнасьць Боскага Адкрыцьця)

- гісторыя збаўленьня

«Божае Аб'яўленьне здзяйсняецца адначасова праз дзеі і словы, шчыльна зьвязаныя паміж сабою, якія ўзаемна адныя другіх асьвятляюць. Такім чынам праяўляецца асаблівая «Божая педагогіка»: Бог адкрывае Сябе чалавеку паступова, паэтапна рыхтуючы яго да ўспрыняцьця Аб'яўленьня Самога Сябе, аж да поўні Аб'яўленьня ў Асобе і ўчынках Уцелаўлёнага Слова — Ісуса Хрыста: «Бог, які многакротна і рознымі спосабамі прамаўляў здаўна да айцоў праз прарокаў, у апошнія гэтыя дні прамовіў да нас праз Сына, Якога наставіў за насьледніка ўсяго, праз Якога й вякі стварыў» (Габ 1, 1-2). Ва ўсёй поўні Богаб'яўляе сябе толькі ў сваём уцелаўлёным Слове, якое спрадвеку было (пар Ян 1,1), - Ісусе Хрысьце, у якім «жыве ўся паўната Боства цялесна» (Кал 2, 9)» (КУГКЦ 19).

- біблейскае адкрыцьцё

У Старым Запавеце Бог аб'яўляецца Майсею на гары Сінай, як Існый - «Я Той, хто ёсьць» (Вых 3, 14). Імя «Існы» указвае на асабовасьць Бога, які мае быцьцё Сам у Себе ды і ёсьць крыніцай усялякага існаваньня і жыцьця. У Новым Запавеце Бог, які першы ідзе на сустрэчу чалавеку (пар Ян 3, 16, 1 Ян 4, 19), аб'яўляе Сябе Айцом праз уцелаўлёнага Сына Ісуса Хрыста ў Сьвятым Духу (КУГКЦ 20).

Прадмет Боскага Адкрыцьця: Слова Божае і Сам Бог.

Прыклад абгрунтавання верагоднасці Боскага Аб'яўленьня ў кантэксьце філасоўскага паняцця «восевага часу» Карля Ясперса

Паняцце восевага часу было уведзена ў філасофію Карлам Ясперсам. Погляды гэтага філосафа ў шмат чым супярэчаць хрысьціянскай навуцы, аднак яго назіраньне адносна восевага часу падкрэслівае скіраванасьць гісторыі і яе лінейнасць.

Паводле Ясперса, існуе вось сусветнай гісторыі, якая знаходзіцца каля 500 гадоў да н.э., і адносіцца да таго духоўнага працэсу, які ішоў паміж 800 і 200 гг. да н.э. Менавіта тады адбыўся самы рэзкі паварот у гісторыі чалавецтва. Карл Ясперс сьцьверджае, што менавіта тады і з'явіўся чалавек такога тыпу, які захаваўся і па сённяшні дзень. Гэты час і быў ім названы «восевым часам».

У гэты час адбываецца шмат незвычайнага. У Кітаі жылі тады Канфуцый і Лао-цзы ды паўсталі ўсе напрамкі кітайскай філасофіі. Менавіта тады думалі Мо-цзы, Чжуан-цзы, Ле-цзы і незлічонае мноства іншых.

У Індыі паўсталі Упанішады, жыў Буда; ў філасофіі - у Індыі, як і ў Кітаі - былі разгледжаны ўсе магчымасці філасофскія спасціжэнні рэчаіснасці, аж да скептыцызму, да матэрыялізму, сафістыкі і нігілізму (!).

У Іране Заратустра вучыў пра свет, дзе ідзе барацьба добра са злом; ў Палестыне выступалі прарокі - Ілья, Ісая, Ерамія і Другаісайя; у Грэцыі - гэта час Гамера, філосафаў Парменіда, Геракліта, Платона, трагікаў, Фукідыда і Архімеда. Усё тое, што звязана з гэтымі імёнамі, паўстала амаль адначасова на працягу нешматлікіх стагоддзяў у Кітаі, Індыі і на Захадзе незалежна адзін ад аднаго.

Даведка (1). Ясперс Карл (1883-1969), нямецкі філосаф, псіхіятр; прадстаўнік рэлігійнага *экзістэнцыялізму*. Выкладаў філасофію ў Гейдэльбергскім універсітэце. У пасляваенны час працаваў прафесарам філасофіі Базельскага ўніверсітэта (Швейцарыя). Асноўную задачу філасофіі Я. бачыў у раскрыцці «шыфраў быцця» - розных выяўленняў трансцэндэнцыі - неспасцігальнай мяжы быцця і мыслення. Даследаваў адметныя рысы і прычыны адрозненняў заходняй і ўсходняй культур. Выступаў супраць *эўропацэнтрызму*, даказваў каштоўнасць азіяцкай культуры, камунікацыя з якой мае для Захаду істотнае значэнне. Распрацаваў такія важныя гісторыка-філасофскія катэгорыі, як «восевы час», «восевыя народы» і інш. Паводле Я., у «восевы час» (8-5 ст. да н.э.) у розных рэгіёнах свету амаль адначасова ўзніклі філасофія, рэлігія, навука, якія прыйшлі на змену былым міфалагічным уяўленням. Да гісторыі, на яго думку, адносіцца толькі той час, пра які мы маем дакументальныя дадзеныя (пісьмовыя крыніцы); толькі такія дадзеныя «дазваляюць нам адчуць чалавека, яго ўнутраны свет, настрой, імпульсы». Сярод яго асноўных прац - «Агульная псіхапаталогія» (1913), «Псіхалогія светаўспрымання» (1919), «Філасофія» (Т. 1-3; 1932), «Вытокі і мэта гісторыі» (1949), «Вялікія філосафы» (Т. 1-2, 1957), «Сэнс і прызначэнне гісторыі», «Ніцшэ і хрысьціянства», «Духоўная сітуацыя часу» і інш.

Даведка (2). Экзістэнцыялізм (ад познелацінскага *existentia* - існаванне), філасофскі кірунак, які ўзнік у першай палове 20 ст. спачатку ў Расеі, Германіі, пазней у Францыі і іншых краінах. Адрозніваюць рэлігійны (прадстаўнікі - *К.Ясперс*, Г.Марсель, *М.Бярдзяеў*) і атэістычны Э. (*М.Хайдэгер*, Ж.-П.Сартр, *А.Камю*). У цэнтры ўвагі Э. - чалавек, праблема яго існавання, ці быцця (найперш у т.зв. «пагранічных сітуацыях»). Спасцігаючы сябе як экзістэнцыю, чалавек дабіваецца свабоды, якая ёсць выбарам самога сябе, сваёй унутранай сутнасці, што накладвае на яго пэўную адказнасць за ўсе падзеі ў свеце. Прадстаўнікі Э. лічаць, што асоба кожнага чалавека з'яўляецца яго ўласным унікальным стварэннем. Чалавек павінен імкнуцца выяўляць сваю свабодную волю і актыўна надаваць сэнс свайму ўласнаму існаванню, а не дазваляць навязваць яго збоку. Сярод галоўных аб'ектаў крытыкі з боку Э. былі манатоннасць сучаснага жыцця, падаўленне свабоднай волі людзей, антыгуманныя грамадскія парадкі, няздольнасць рэалізацыі творчых здольнасцей індывідаў і да т.п. Асноўны сэнс і змест Э. можна выказаць фразай - «Быць самім сабой, быць верным сабе, выбраць сябе самога». Аказаў прыкметны ўплыў на заходнюю мастацкую культуру 20 ст. (ідэі Э. падзялялі такія вядомыя творцы, як

Э.Хемінгуэй, А.дэ Сент-Экзюперы, [П.Пікасо](#) і інш.).

Даведка (3). Эўропацэнтрызм, культурфіласофская і светапоглядная ўстаноўка, у адпаведнасці з якой Эўропа з уласцівым ёй духоўным укладам з'яўляецца цэнтрам сусветнай цывілізацыі і культуры. Вытокі Е. - у антычнай Грэцыі, дзе размежаванне Ўсходу і Захаду стала формай супрацьлегласці варвара і эліна, «дзікасці» і «цывілізаванасці». Паводле Е., культура, мова, палітыка, эканоміка Эўропы ўяўляюць сабой адзіную і найвышэйшую каштоўнасць, якая супрацьстаіць «неразвітасці» і «няправільнасці» ўсходняга свету. Е. традыцыйна ўзвялічвае разумнасць, рацыянальнасць заходніх каштоўнасцей і супрацьпастаўляе іх эмацыянальным, магічным, афектыўным пачаткам усходніх культур. У распрацоўку канцэпцыі Е. значны ўклад унеслі працы нямецкага сацыёлага [М.Вебера](#), у якіх рацыянальнасць разглядалася як гістарычны лёс усёй эўрапейскай цывілізацыі.